

LA TRADUCCIÓ A CATALUNYA (2022-2023)

TRANSLATION IN CATALONIA (2022-2023)

TRADUCCIÓN EN CATALUÑA (2022-2023)

Pere Comellas Casanova

 perecomellas@ub.edu
Universitat de Barcelona, España

Rebut: 02/12/2025; Acceptat: 10/12/2025; Publicat: 16/02/2026

Com citar: Comellas Casanova, Pere. «La traducció a Catalunya (2022-2023)». *Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 9 (2024), e08. DOI: <https://doi.org/10.1344/ABLL.2024.9.08>

No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

Pere Comellas Casanova, 2024

Resum

La traducció ha continuat tenint un paper central en el sistema editorial català durant el bienni 2022-2023, amb una recuperació clara després de la davallada de 2019 i uns percentatges de traducció molt superiors als de la resta de l'Estat espanyol. A partir de l'anàlisi de les dades de l'ISBN i de DILVE, es constata que unes poques llengües concentren la major part de les traduccions publicades a Catalunya, amb un predomini molt destacat de l'anglès, seguit del japonès, el francès, l'italià, l'alemany i el castellà. El japonès manté una presència molt significativa gràcies al manga,

especialment en les traduccions al castellà. La traducció del castellà al català presenta un fort biaix genèric, clarament orientat al llibre infantil i juvenil, mentre que en l'àmbit adult predomina la no-ficció i el llibre d'art. Pel que fa a la traducció literària per a adults, la ficció és el gènere majoritari en les traduccions de l'anglès i el francès, mentre que el japonès mostra una especialització gairebé exclusiva en la novel·la gràfica. El període analitzat destaca també per la publicació de traduccions rellevants de clàssics i autors contemporanis, així com per una intensa activitat de retraducció. Els premis de traducció han continuat reconeixent principalment la traducció literària, amb una gran diversitat de llengües, gèneres i institucions convocants. Finalment, la recerca sobre traducció a Catalunya s'ha mantingut activa, amb congressos, seminaris, publicacions acadèmiques i tesis doctorals que confirmen la vitalitat i la consolidació dels estudis de traducció en l'àmbit català.

Paraules clau: Traducció; traducció literària; literatura traduïda; traductors

Abstract

Translation has continued to play a central role in the Catalan publishing system in 2022 and 2023, with a clear recovery following the decline of 2019 and translation rates well above those of the rest of Spain. An analysis of ISBN and DILVE data shows that a small number of languages account for the majority of translations published in Catalonia, with English clearly predominating, followed by Japanese, French, Italian, German, and Spanish. Japanese maintains a very significant presence due to manga, especially in translations into Spanish. Translation from Spanish into Catalan shows a strong generic bias, clearly oriented towards books for children and young adults, while in adult publishing non-fiction and art books predominate. With regard to literary translation for adults, fiction is the dominant genre in translations from English and French, whereas Japanese shows an almost exclusive specialization in graphic novels. The period analysed also stands out for the publication of significant translations of classical and contemporary authors, as well as for an intense activity of retranslation. Translation awards have continued to recognise primarily literary translation, with a wide diversity of languages, genres, and awarding institutions. Finally, research on translation in Catalonia has remained active, with conferences, seminars, academic publications, and doctoral theses confirming the vitality and consolidation of translation studies in the Catalan context.

Keywords: Translation; Literary translation; Translated literature; Translators

Resumen

La traducción ha seguido desempeñando un papel central en el sistema editorial catalán durante el bienio 2022-2023, con una clara recuperación tras el descenso de 2019 y con porcentajes de traducción muy superiores a los del resto del Estado español. A partir del análisis de los datos del ISBN y de DILVE, se constata que unas pocas lenguas concentran la mayor parte de las traducciones publicadas en Cataluña, con un predominio muy destacado del inglés, seguido del japonés, el francés, el italiano, el alemán y el castellano. El japonés mantiene una presencia muy significativa gracias al manga, especialmente en las traducciones al castellano. La traducción del castellano al catalán presenta un fuerte sesgo genérico, claramente orientado al libro infantil y juvenil, mientras que en el ámbito adulto predominan la no ficción y el libro de arte. En lo que respecta a la traducción literaria para adultos, la ficción es el género mayoritario en las traducciones del inglés y del francés, mientras que el japonés muestra una especialización casi exclusiva en la novela gráfica. El periodo analizado destaca también por la publicación de traducciones relevantes de clásicos y de autores contemporáneos, así como por una intensa actividad de retraducción.

Los premios de traducción han seguido reconociendo principalmente la traducción literaria, con una gran diversidad de lenguas, géneros e instituciones convocantes. Finalmente, la investigación sobre traducción en Cataluña se ha mantenido activa, con congresos, seminarios, publicaciones académicas y tesis doctorales que confirman la vitalidad y la consolidación de los estudios de traducción en el ámbito catalán.

Palabras clave: Traducción; traducción literaria; literatura traducida; traductores

1 Presentació

Des de la davallada de 2019, el percentatge de traduccions en la producció editorial catalana ha experimentat una clara recuperació, i en el bienni 2022-2023 s'acosta als valors de 2018. A més, Catalunya continua essent clarament capdavantera pel que fa als percentatges de traducció respecte a l'Estat espanyol (taula 1), i també a una distància molt considerable respecte de la segona comunitat del rànquing, el País Basc (amb un 17,0 % de traduccions sobre el total editat l'any 2022 i un 20,6 % l'any 2023).

Taula 1

Percentatge de traduccions sobre el total editat. Font: Ministeri de Cultura (2024: 356)

	2022	2023
Estat espanyol	14,5 %	17,2 %
Catalunya	31,7 %	37,0 %

Font: Ministeri de Cultura (2024: 356).

Quant a les traduccions al català respecte de l'edició en català, el percentatge és gairebé el mateix el 2022, però considerablement més petit el 2023 (taula 2). En aquest article no hem tingut en compte l'edició digital, perquè molt sovint es tracta, quant a la traducció, del mateix text que l'imprès.

Taula 2

Percentatge de traduccions sobre el total editat en llengua catalana (independentment del lloc d'edició), excloses les edicions digitals

	2022	2023
Total de llibres impresos en català	6.036	5.976
Total de traduccions al català	1.886	1.849
Percentatge de traduccions	31,25 %	30,94 %

Font: DILVE¹

2 La traducció: llengües d'origen

Com és habitual, unes poques llengües europees acaparen el gruix de traduccions publicades a Catalunya. La taula 3, elaborada a partir de la base de dades ISBN, reflecteix els totals i els percentatges de traduccions per llengua d'origen de llibres impresos, a diferència de l'*Anuari* de 2022, en què vam incloure el llibre digital. Les reedicions tenen ISBN propi, de manera que el nombre de títols traduïts seria inferior al nombre d'edicions referenciades a la taula.

Taula 3

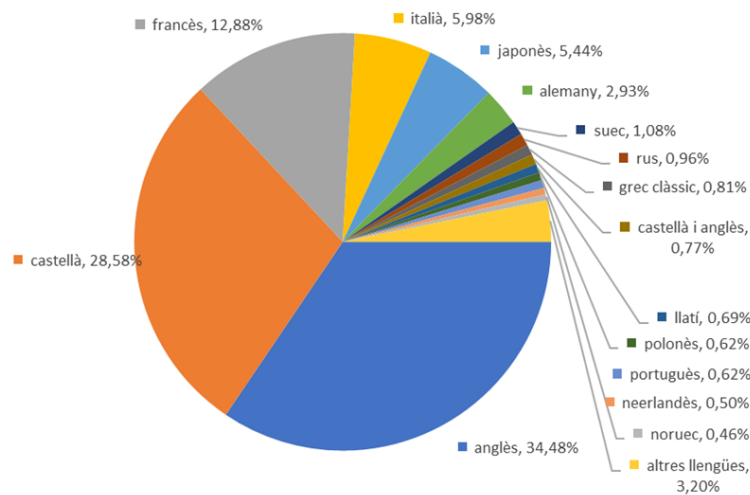
Traduccions per llengua d'origen publicades en llibre imprès a Catalunya el 2022 i el 2023

Llengua original	Traduccions 2022				Traduccions 2023			
	Total	%	Cat. Cast.	%	Total	%	Cat. Cast.	%
Anglès	2.404	49,79	481 1.923	36,33 54,91	2.422	49,69	432 1.990	34,07 55,19
Japonès	721	14,93	72 649	5,44 18,53	736	15,10	71 665	5,60 18,44
Francès	535	11,08	166 369	12,54 10,54	523	10,73	174 349	13,72 9,68
Italià	271	5,61	97 174	7,33 9,97	240	4,92	58 182	4,57 5,05
Castellà	357	7,39	357	26,96	384	7,88	384	30,28
Català	127	2,63	127	3,63	141	2,89	141	3,91
Alemanys	141	2,92	36 105	2,72 3,00	163	3,34	40 123	3,15 3,41
Portuguès	44	0,91	8 36	0,60 1,03	21	0,43	8 13	0,63 0,36
Rus	29	0,60	10 19	0,76 0,54	34	0,70	15 19	1,18 0,53
Noruec	20	0,41	7 13	0,53 0,37	27	0,55	5 22	0,39 0,61
Suec	30	0,62	17 13	1,28 0,37	30	0,62	11 19	0,87 0,53
Xinès	10	0,21	3 7	0,23 0,20	15	0,31	0 15	0 0,42
Neerlandès	14	0,29	6 8	0,45 0,23	16	0,33	7 9	0,55 0,25
Llatí	18	0,37	10 8	0,76 0,23	17	0,35	8 9	0,63 0,25
Grec	18	0,37	15 3	1,13 0,09	21	0,43	14 7	1,10 0,19
Polonès	17	0,35	8 9	0,60 0,26	16	0,33	8 8	0,63 0,22
Hebreu	12	0,25	2 10	0,15 0,29	11	0,23	4 7	0,32 0,19
Danès	4	0,08	1 3	0,08 0,09	12	0,25	5 7	0,39 0,19
Gallec	3	0,06	2 1	0,15 0,03	7	0,14	5 2	0,39 0,06
Basc	5	0,10	2 3	0,15 0,09	6	0,12	5 1	0,39 0,03
Altres llengües	48	0,99	26 22	1,96 0,63	32	0,66	14 18	1,10 0,50

Font de les dades: ISBN.

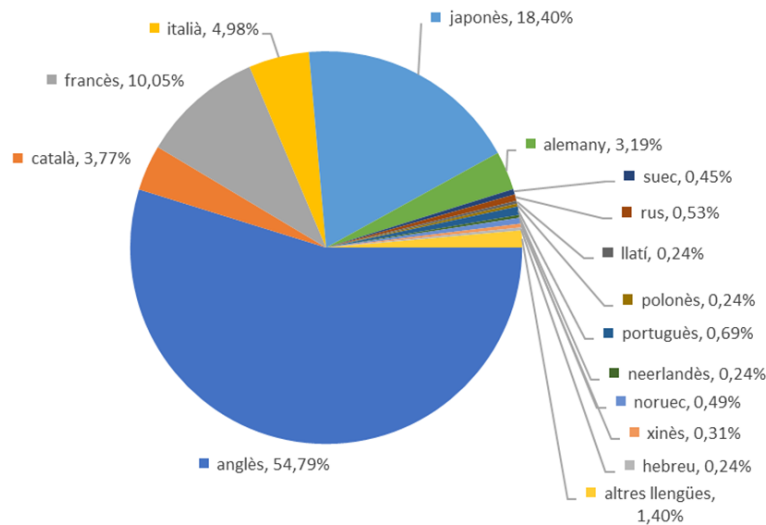
No hi ha gaires canvis en termes generals pel que fa a la distribució de llengües d'origen, dada que sembla confirmar la doble dependència de l'anglès en un sistema orbital (Comellas, 2021), així com un volum molt considerable de traducció del castellà al català, atribuïble bàsicament a gèneres infantojuvenils o educatius. L'enorme percentatge de traduccions que acaparen unes poques llengües europees es pot veure molt gràficament a la figura 1 per al català i a la figura 2 per al castellà, que reflecteixen els dos anys 2022 i 2023 aplegats:

Figura 1. Percentatges de traducció al català per llengua d'origen (llibre imprès publicat a Catalunya, 2022-2023)

Font de les dades: ISBN.

Figura 2. Percentatges de traducció al castellà per llengua d'origen (llibre imprès publicat a Catalunya 2022-2023)

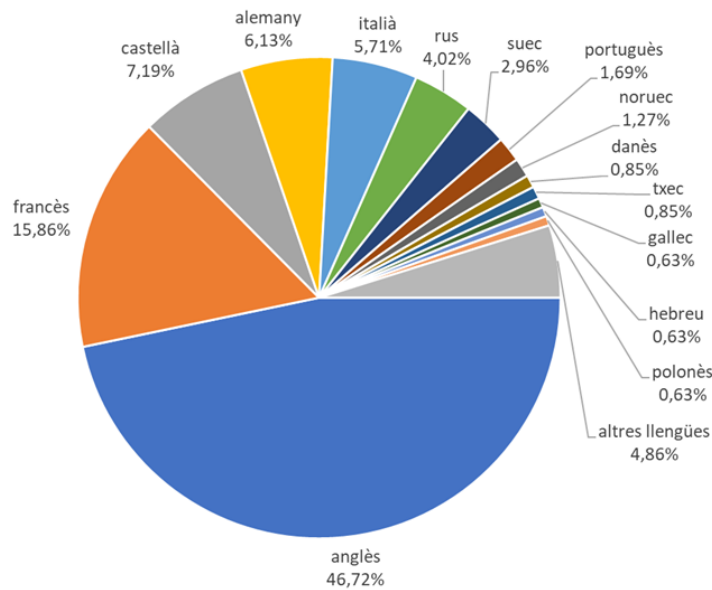

Font de les dades: ISBN

El comportament de les altres principals llengües d'origen —japonès, francès, italià i alemany— segueix el patró de períodes anteriors, tant en la traducció al català com al castellà. La presència del japonès es deu fonamentalment al manga i és molt més elevada en castellà, mentre que l'alt percentatge de traduccions del castellà al català s'ha d'atribuir a uns gèneres específics, com veurem més avall.

Tanmateix, si només considerem el gènere en què la traducció i els seus professionals són més visibles, la narrativa per a adults, les proporcions per llengua d'origen varien força, com es pot veure a la figura 3 pel que fa a la traducció al català:

Figura 3. Percentatges de traducció al català de narrativa de ficció, per llengua d'origen (llibre imprès a Catalunya, 2022-2023)

Font de les dades: ISBN

3 La traducció al català

3.1 Traduccions del castellà

La traducció del castellà al català respon a criteris relativament inusuals en el sentit que no té com a primer objectiu fer comprensible un text, ja que tota la població catalanoparlant administrativament espanyola (on es distribueixen majoritàriament les edicions catalanes) és competent en castellà. No és estrany, doncs, que es produeixi un biaix important en què es tradueix quant a gèneres, respecte de la traducció al català en general. Així, una mica més del 70 % de les traduccions del castellà tenen a veure amb el públic infantojuvenil tant el 2022 com el 2023. Probablement, el percentatge és fins i tot una subestimació, atès que en alguns casos hem pogut comprovar que el que l'ISBN cataloga com a ficció (sense especificació per grups d'edat) correspon sovint a novel·la juvenil.

Taula 4

Distribució per gèneres de les traduccions del castellà al català de llibre infantil i juvenil (llibre imprès 2022-2023)

Matèria	2022	2023	%
Ficció	118	128	44,57
Llibres educatius / escolars	69	58	23,01
No-ficció	31	39	12,68
Àlbums il·lustrats	44	39	15,04
Contes il·lustrats	8	10	3,26
Llibres per a nounats	2	1	0,54
Còmic	1	1	0,36
Poesia infantil	1	2	0,54

Dades elaborades a partir de l'ISBN.

Quant a la traducció del castellà per a adults, hi domina la no-ficció, amb més de la meitat d'edicions, a les quals encara caldria afegir els llibres d'art (un de cada quatre). La ficció hi té un cert pes, mentre que la poesia hi és del tot residual (taula 5).

Taula 5

Distribució per gèneres de les traduccions del castellà al català de llibre d'adults (llibre imprès 2022-2023).

Matèria	2022	2023	%
No-ficció	53	62	53,49
Ficció	20	15	16,28
Art	29	27	26,05
Còmic - novel·la gràfica	4	4	3,72
Poesia	0	1	0,47
Teatre	0	0	0

Font: Dades elaborades a partir de l'ISBN

Com vam assenyalar en l'edició anterior d'aquest repàs de les traduccions (Comellas, 2023), la traducció literària del castellà al català és majoritàriament d'autors catalans que escriuen en castellà o de *best-sellers* (en aquest bienni hi ha Milena Busquets, Albert Espinosa, Dolores Redondo, Juan Gómez-Jurado, Joana Marcús, César Mallorquí, Ildefonso Falcones, etc., que, com deïem, sovint es consideren autors de novel·la juvenil, tot i la classificació a la base de dades).

3.2 La traducció al català per a adults segons les llengües més traduïdes

La traducció de l'anglès al català per a adults es distribueix tal com s'indica a la taula 6.

Taula 6

Distribució per gèneres de les traduccions de l'anglès al català de llibre imprès per a adults (2022-2023)

Matèria	2022	2023	%
No-ficció	60	68	31,22
Ficció	96	125	53,90
Art	22	9	7,32
Còmic – novel·la gràfica	7	5	2,93
Poesia	4	8	2,93
Teatre	3	4	1,71

Font: Dades elaborades a partir de l'ISBN.

Com es pot veure, la ficció acapara més de la meitat de les traduccions, mentre que la novel·la gràfica, la poesia i el teatre hi tenen un paper molt menor.

Quant al francès, la segona llengua més traduïda al català després del castellà, les proporcions per gèneres són molt semblants a les de l'anglès, com reflecteix la taula 7.

Taula 7

Distribució per gèneres de les traduccions del francès al català de llibre imprès per a adults (2022-2023)

Matèria	2022	2023	%
No-ficció	25	26	36,96
Ficció	42	33	54,35
Art	1	1	1,45
Còmic – novel·la gràfica	3	2	3,62
Poesia	2	1	2,17
Teatre	2	0	1,45

Font: Dades elaborades a partir de l'ISBN

En canvi, el perfil per gèneres del japonès canvia radicalment, com es pot veure a la taula 8.

Taula 8

Distribució per gèneres de les traduccions del japonès al català de llibre imprès per a adults (2022-2023)

Matèria	2022	2023	%
No-ficció	1	1	1,71
Ficció	2	2	3,42
Art	0	8	6,84
Còmic – novel·la gràfica (manga)	48	54	87,18
Poesia	1	0	0,85
Teatre	0	0	0

Font: Dades elaborades a partir de l'ISBN

Hem inclòs el manga a la taula 8, per bé que sovint no va destinat al públic adult i que caldria en cada cas determinar la categoria genèrica. En tot cas, la idea és visualitzar l'extrem biaix de la traducció del japonès.

3.3 La traducció a l'aranès

En el període biennal objecte d'aquest article, només s'han publicat divuit llibres en aranès, segons la base de dades de l'ISBN, comptant les edicions multilingües, generalment de caràcter institucional. D'aquests llibres, tres són traduccions pròpiament dites, totes tres per a un públic infantil o juvenil i de caràcter literari amb intenció didàctica (antiracisme, prevenció de l'assetjament). A les publicacions multilingües no figura la llengua original en la descripció.

4 Els traductors

4.1 Unes quantes traduccions rellevants

Per més que, en el panorama literari en català, sempre quedin grans clàssics encara per traduir, no es pot negar que l'oferta va creixent. En el bienni 2022-2023, a banda d'algunes reedicions importants, s'han incorporat al repertori obres de grans autors del cànion. L'editorial Flaneur va publicar, per exemple, *Paràboles i paradoxes*, de Franz Kafka, en traducció de Joan Ferrarons, i l'assaig *Kafka*, de Walter Benjamin, en traducció de Pilar Estelrich, tots dos de 2022. El mateix any, Kalandraka va completar la trilogia de Jack Kerouac amb *Big Sur*, a càrrec d'Anna Llisterrí i Jaume Subirana. Ja havia republicat anteriorment la traducció de Manuel de Pedrolo d'*Els pòtols místics* (primer a Proa i després també publicada amb el títol *Els pirats del Dharma* per Edicions 62) i havia fet retraduir *A la carretera* per Ferran Ràfols (la traducció anterior era de Manuel de Seabra). També val la pena subratllar la primera traducció al català de Langston Hughes, el famós autor del Harlem Renaissance, a Godall Edicions, amb *Els blancs*, de la mà de Pau Gros, o de l'autora zimbabuesa NoViolet Bulawayo i la novel·la *Glòria*, traduïda per Ferran Ràfols a Empúries el 2023.

En els darrers anys hi ha hagut una revifada de la literatura fantàstica i de ciència-ficció, fenomen molt clarament reflectit en la traducció, tant de clàssics com de contemporanis. L'any 2022, Bromera va publicar *La guerra dels mons*, d'H. G. Wells, en versió de Maria Ferragud (anteriorment n'hi havia una adaptació de Núria Climent que Adapta va republicar el 2023). Curiosament, el 2024 se'n publicaria encara una nova traducció, de Joan Aldavert, a Alda Talent. Octavia E. Butler és una altra autora clàssica que hem pogut començar a llegir en català. L'any 2022, Mai Més va tancar la trilogia Xenogènesi amb *Imago*, en versió, com les anteriors, d'Ernest Riera. Així mateix, després de la retraducció de *Dune*, de Frank Herbert, en la versió de Manuel de Seabra revisada, el 2022 Mai Més va publicar *El messies de Dune*, traduïda per Lluís Delgado. També cal subratllar la traducció d'una autora molt desconeguda, Katharine Burdekin, pionera de la ficció feminista distòpica, traduïda per primera vegada per Xavier Caixal a Duna Llibres l'any 2023. Fins ara no n'hi havia cap traducció ni al català ni al castellà. D'altra banda, N. K. Jemisin és un exemple d'una autora més recent. L'any 2022 va sortir la traducció de la primera novel·la de la sèrie *La terra*

fragmentada, amb el títol *La cinquena estació*, i el 2023, la segona, *El portal dels obeliscs*, sempre en traducció de Blanca Busquets a Mai Més. En ciència-ficció també cal esmentar les retraduccions de la sèrie *Fundació*, a càrrec d'Octavi Gil, i d'Arthur C. Clarke (*Encontre amb Rama* i *La fi de la infantesa*), a càrrec d'Elena Ordeig, tots dos autors a Duna Llibres.

En el camp de les retraduccions —algunes ja esmentades—, podem destacar la nova versió de *Les afinitats electives*, de Goethe, a càrrec de Carlota Gurt, publicada per Alpha el 2023 (n'hi havia una traducció anterior de Carme Gala), o de *La senyora Else*, d'Arthur Schnitzler, traduïda per Clara Formosa (anteriorment a Quaderns Crema en traducció de Joan Alavedra). També tenim una nova versió de *Jane Eyre*, de Charlotte Brontë, de Marta Pera a Viena (anteriorment de Jordi Arbonés a Columna i de Maria Dolors Ventós a Proa, aquesta també reeditada el 2022). Igualment, disposem d'una retraducció del clàssic de Patricia Highsmith, anteriorment amb el títol *Estranys en un tren* (Joan Ayala a Columna) i ara amb el títol *Desconeguts en un tren*, de Jordi Martín Lloret (Viena, 2022).

Un autor recuperat recentment ha estat el romanès Panaït Istrati, que va escriure en francès. Cal Carré n'ha publicat dos títols en aquest bienni, tots dos en traducció d'Anna Casassas: *Els haiducs* (2022) i *La domnitza de Snagov* (2023). D'aquesta darrera n'hi havia una traducció anterior, de Lluís Massanet, a Pòrtic.

Naturalment, aquesta breu antologia personal només és una mostra de la diversitat i la riquesa de les traduccions literàries al català. No s'han esmentat traduccions destacades que han guanyat premis importants i que es recullen a l'apartat següent.

4.2 Premis

Els principals premis de traducció atorgats a Catalunya els anys 2022-2023 han estat els següents:

- Premi Ciutat de Barcelona de traducció al català: l'any 2022 el va guanyar Josefina Caball per la traducció d'*El color porpra*, d'Alice Walker, i el 2023, Marta Pera, per la traducció d'*Orlando*, de Virginia Woolf.
- Premi Montserrat Franquesa de traducció del PEN Català. Des de 2022 s'hi ha afegit el nom d'aquesta gran traductora del grec, traspassada l'any 2021. L'any 2022 en van ser finalistes Anna Casassas (*Pedres a la butxaca*, de Kaouther Adimi), Xavier Farrés (*El senyor Cogito*, de Zbigniew Herbert), Marta Pera (*Apeirògon*, de Colum McCann), i els dos guanyadors, Feliu Formosa (*Als estatges de la mort*, de Nelly Sachs, Adesiara) i Pere Lluís Font (*Pensaments i opuscles*, de Blaise Pascal, Adesiara), *ex aequo*. El 2023, els finalistes van ser Josefina Caball (*El color porpra*, d'Alice Walker, Proa), Susanna Fosch (*La sang del cel*, de Piotr Rawicz, Afers), Corina Oproae (*L'estiu que la mare va tenir els ulls verds*, de Tatiana Tîbuleac, Amsterdam) i Mireia Vargas-Urpí, que va guanyar amb la traducció de *L'home dels ulls compostos*, de Wu Ming-yi (Chronos).

- Premi Jordi Domènech de traducció de poesia, de Cafè Central: la divuitena edició, de 2022, la va guanyar Nora Albert per la traducció de l'italià de *Nits de pau occidental*, d'Antonella Anedda; el 2023, el premi va ser per a Eloi Creus, per la traducció de l'italià d'*En hora incerta*, de Primo Levi.
- Premi Beca de traducció Vidal Alcover: l'edició de 2021-2022 la va guanyar Marina Laboreo per *Tot Ubú (Ubú rei, Ubú cornut, Ubú encadenat, Els almanacs del Pare Ubú i Ubú al turó)*, d'Alfred Jarry, i la de 2022-2023, Joan Antoni Cerrato Rosselló, per *Finnegans Wake, I*, de James Joyce.
- Premi Montserrat Abelló a la trajectòria en l'àmbit de la traducció. Un premi afegit al conjunt de premis literaris de la ciutat de Tarragona l'any 2021-2022. La primera edició va ser per a Joan Mallafrè i Gavalda i la segona, de 2022-2023, per a Joan Francesc Mira i Casterà.
- Premi Rafel Jaume de traducció poètica (en el marc dels premis Cavall Verd de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, AELC): l'any 2022 va ser per a Nora Albert, traductora de *Buidor d'amor*, d'Alda Merini (Edicions Aillades); el 2023, per a Eloi Creus, traductor d'*l desitjo i cremo*, de Safo de Lesbos (Proa).
- Premi Crítica Serra d'Or a la traducció: l'any 2022 el va guanyar Josep M. Jaumà, per *Poesia completa*, de T. S. Eliot (Edicions de 1984), i l'any 2023, Lluís Feliu i Adelina Millet, per *Poema de Gilgamesh* (Adesiara).
- Premi Ángel Crespo: l'any 2022 va guanyar aquest premi de traducció al castellà Pablo Martín Sánchez per la traducció de *La anomalía*, d'Hervé Le Tellier (Editorial Seix Barral), i el 2023, el va guanyar Núria Molines Galarza, per la traducció d'*El hombre del jazmín y otros textos*, d'Unica Zürn (Wunderkammer).
- Premi Giovanni Pontiero de traducció del portuguès: l'any 2022 s'atorgava a una traducció al castellà, en aquest cas a Juan Ramón Santos per *Lo invisible*, de Rui Lage; el 2023, en l'edició al català, el guanyador va ser Jordi Prenafeta, per *Contes del gintònic*, de Mário-Henrique Leiria.
- Premi de traducció del xinès Marcela de Juan: la quarta edició, de 2023 (és biennal i s'atorga els anys imparells), que corresponia a una traducció al català, la va guanyar Mireia Vargas-Urpí, per *L'home dels ulls compostos* (Editorial Chronos), de Wu Ming-yi.
- Premi de traducció Andreu Febrer: es tracta d'un premi convocat per la Facultat de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya per a estudiants de traducció. Es premia la traducció d'un text proposat prèviament (es pot triar un original alemany, francès o anglès). En l'edició de 2022, el guanyador, tant de la versió en català com en castellà, va ser Marcel Garro, i la de 2023 la va guanyar Aitana Monzón.
- Premi Vila de Martorell de traducció de clàssics – Memorial Montserrat Ros: atorgat a Joan Manuel Homar i Imanol Ulacia el 2022, i a Jesús Girón i José Luis Gotor el 2023.
- Jocs Florals de traducció literària de llengües clàssiques: l'any 2023 es van convocar per primera vegada per premiar traduccions d'estudiants de grec clàssic i llatí, en tres categories —grec per a estudiants de grau i llatí per a estudiants de grau i de

batxillerat. En la primera edició, el van guanyar Paola Claver (batxillerat) i Joan Carrillo (grau) del llatí, i Iker Pascual del grec.

- Premi Ramon Llull de traducció literària: consta de dues modalitats, a la traducció d'una obra en català a una altra llengua, i a la trajectòria. L'any 2022 el premi a l'obra va ser per a María Alonso Seisdedos, com a traductora de *Canto jo i la muntanya balla*, d'Irene Solà, al gallec, i a la trajectòria, per a Simona Škrabec. L'any 2023, per a Àlex Sanjosé i una antologia de poemes de Joan Maragall a l'alemany, i per a Nina Avrova, per la trajectòria de traduccions al rus de literatura catalana.

5 La recerca sobre traducció

5.1 Congressos, seminaris i reunions científiques

Algunes trobades científiques entorn de la traducció són periòdiques. Les següents són noves edicions de les que s'explicaven en anuaris anteriors (Comellas, 2018; 2020; 2022). Igualment, sovint les diferents facultats de lletres o de traducció organitzen trobades, conferències, taules rodones i altres esdeveniments on es posa en comú la recerca en l'àmbit de la traducció.

- Seminari sobre la Traducció a Catalunya, organitzat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, amb la col·laboració de les facultats de Traducció de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Jaume I de Castelló, la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona i la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya. L'any 2022, el tema va ser «Traduir o no traduir: una qüestió d'escollir esculls?», amb la participació en línia de l'escriptor kenyà Ngũgĩ wa Thiong'o, a més de Laura Huerga, Antoni Clapés, Dolors Udina, Mireille Gansel, Margarida Castells, Denise Duncan, Kamiran Haj Mahmoud i Bel Olid. L'any 2023, el tema va ser «Traduccions, què en diu la crítica» i hi van participar Alfred Mondria, Susanna Fosch, Mireia Sopena, Sam Abrams, Xènia Dyakonova, Marina Espasa, Valèria Gaillard i Víctor Obiols. Tots dos seminaris van ser presentats per Jordi Martín Lloret. Com sempre, els seminaris es van enregistrar i es poden recuperar a <https://www.escriptors.cat/traduccio>.
- Jornades sobre Traducció i Literatura de la Càtedra Jordi Arbonès 2022 (biennals). La desena edició, com sempre a la Universitat Autònoma de Barcelona, duia per títol «Afectes mutus i camins diversos: la traducció literària entre el català i el castellà», i està enregistrada i dipositada a <https://www.youtube.com/user/SERIMFTI/videos>.
- Simposi Internacional de Joves Investigadors en Traducció, Interpretació, Estudis Interculturals i Estudis de l'Àsia Oriental, també a la Universitat Autònoma de Barcelona, adreçat a estudiants i joves investigadors. Les edicions de 2022 i de 2023 eren la dotzena i la tretzena, respectivament.

5.2 Publicacions i treballs de recerca sobre la traducció

Al marge dels múltiples treballs publicats en les revistes especialitzades, en el bienni 2022-2023 s'han publicat algunes monografies relacionades amb la recerca en traducció per part d'autors pròxims a l'àmbit català o bé de tema afí. Algunes d'aquestes publicacions són *Traducción terminológica y cultura: cuando los referentes sociales y culturales condicionan la traducción (ejemplos castellano-catalán)*, de Xavier Rull (Londres: Publicia, 2023); *Manual de traducció català-francès*, de Miguel Tolosa (Eumo, 2022); *Art i posttraducció: teories i pràctiques en el món postdigital*, d'Anna Dot (Eumo, 2023); *Traducció i interpretació: guies per a una docència universitària amb perspectiva de gènere*, de Lupe Romero (Institut Català de les Dones i Xarxa Vives d'Universitats, 2023); *Traduir els clàssics: història, reflexions i perspectives d'un ofici mil·lenari*, un aplec de textos editat per Julia Aguilar, Andrea Navarro i Fernando Pérez (Rhematica, 2022); *Cábala y traducción: un ensayo sobre Paul Celan traductor*, de Federico Dal Bo (Los Libros del Tábano, 2023), i *Translation and contemporary art: transdisciplinary encounters*, de M. Carmen África Vidal (Routledge, 2022). També en l'aplec d'assaigs de Feliu Formosa, publicat per Viena l'any 2022, hi apareixen textos de l'autor i traductor sobre la nostra matèria.

Així mateix, s'han publicat traduccions de diversos assaigs sobre traducció, entre els quals destaca el llibre de divulgació de David Bellos *Un pez en la higuera: una historia fabulosa de la traducción* (Ariel, 2022), traduït per Vicente Campos.

Quant a tesis doctorals defensades en el període 2022-2023, en el repositori TDX n'hi consten 21 sobre tema traductològic. Hi destaquen diversos treballs relacionats amb l'Àsia oriental, impulsats pels estudis d'aquesta àrea impartits a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Referències bibliogràfiques

Agència Espanyola de l'ISBN (2025). *Base de dades de llibres editats a Espanya*. <https://www.culturaydeporte.gob.es/ca/cultura/libro/bases-de-datos-del-isbn/base-de-datos-de-libros.html>

Consorti de Serveis Universitaris de Catalunya (2025). *TDX: Tesis Doctorals en Xarxa*. <https://www.tesisenred.net>

Comellas Casanova, Pere (2018). «La traducció a Catalunya (2016-2017)». *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 5, pàg. 20-29. <https://raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/337939>

Comellas Casanova, Pere (2020). «La traducció a Catalunya (2018-2019)». *Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 6, pàg. 232-244. DOI: 10.1344/ABLL.2020.6.013. <https://revistes.ub.edu/index.php/Anuari-BLL/article/view/013>

Comellas Casanova, Pere (2021). «Literary Translation from Catalan within the Framework of the Iberian and Global Gravitational Systems». A: E. Gimeno; M. P. Pinto; A. Fernandes (ed.). *Iberian and Translation Studies: Literary Contact Zones*. Liverpool: Liverpool University Press, pàg. 49-70.

Comellas Casanova, Pere (2022). «La traducció a Catalunya (2020-2021)». *Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 7. DOI: 10.1344/ABLL.2022.7.009. <https://revistes.ub.edu/index.php/Anuari-BLL/article/view/42370>

Ministeri de Cultura i Esports (2024). *Anuario de Estadísticas Culturales 2024*. Madrid: Secretaría General Técnica, Ministerio de Cultura y Deporte. <https://www.cultura.gob.es/dam/jcr:3031f42c-a638-449f-9ea2-c942a687365f/anuario-de-estadisticas-culturales-2024.pdf>

Nota

- 1 Les xifres de DILVE i les de l'*Anuario de estadísticas culturales* difereixen pel que fa a l'edició en català. Segons l'*Anuario*, es van publicar en català 6.520 llibres impresos (8.699 incloent-hi l'edició digital) l'any 2022 i 6.238 l'any 2023 (8.517 amb l'edició digital). És incomprensible que ambdues fonts discriminin entre edicions en català i en valencià (aquí ajuntades).

Editors
Lluís Agustí
Maite Comalat

ANUARI DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA 2024

